U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Josefa Baxy a soudce JUDr. Filipa Dienstbiera v právní věci žalobce: **S. D. R. R.**, zastoupeného advokátem JUDr. Jiřím Matijaševičem, advokátem se sídlem Kpt. Vajdy 3046/2, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 8. 2018, č. j. OAM-1097/ZA-ZA04-K03-PD1-2015, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 17. 1. 2019, č. j. 61 Az 37/2018 – 65,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobci byla dne 11. 4. 2016 udělena mezinárodní ochrana ve formě doplňkové ochrany na dobu 24 měsíců, neboť v zemi jeho státní příslušnosti probíhal takový ozbrojený konflikt, že by mu v případě návratu do vlasti hrozilo nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. Dne 12. 2. 2018 požádal žalobce o prodloužení doplňkové ochrany z důvodu zhoršení bezpečnostní situace v Iráku. Žalovaný v záhlaví specifikovaným rozhodnutím doplňkovou ochranu neprodloužil, protože neshledal, že by mu v případě návratu do vlasti nadále hrozilo nebezpečí vážné újmy. Naopak vyhodnotil jeho návrat jako možný na základě posouzení bezpečnostního, lidsko-právního a humanitárního prostředí v provincii Kirkúk, kde žalobce před opuštěním vlasti pobýval, jakož i sousední provincii Nivie.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu, kterou krajský soud zamítl s tím, že v současné době se Irácká republika nenachází v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu. Bezpečnostní situace v této zemi sice není v důsledku

nedávného ozbrojeného konfliktu s Islámským státem ideální, současnou situaci a projevy terorismu však není možno hodnotit jako svévolné – nerozlišující násilí.

II. Důvody kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[3] Žalobce (stěžovatel) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost, ve které navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek i rozhodnutí žalovaného zrušil.

[4] Stěžovatel je přesvědčen, že v jeho případě byly splněny podmínky pro prodloužení doplňkové ochrany dle § 53a odst. 4 ve spojení s § 14a zákona o azylu, neboť mu v případě návratu do Irácké republiky hrozí vážná újma, zejména v podobě vážného ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí páchaného i na civilistech (jak potvrdil též žalovaný na základě zpráv nevládních organizací založených ve spisu). V Irácké republice stále panuje velmi nepříznivá bezpečnostní situace, o čemž vypovídají mimo jiné články zveřejněné na internetových serverech a televizní zpravodajství z nedávné doby, které stěžovatel doložil ke své žalobě. Nelze vycházet z politické deklarace vládních orgánů Irácké republiky, že organizace Islámský stát již byla poražena.

[5] Krajský soud toleroval, že žalovaný neshromáždil dostatečný a spolehlivý důkazní materiál, který by mu umožnil bezpečnostní situaci v Iráku, a zejména v oblasti města Kirkúk, zcela objektivně posoudit. Politické a vojenské špičky organizace Islámský stát nebyly dopadeny a stále působí na území Irácké republiky, kde se dopouští zločinů proti lidskosti. Prodloužení doplňkové ochrany odůvodňuje též konstatování žalovaného, že v Iráku dochází k mučení, hromadným popravám, násilným zmizením stovek osob, kolektivnímu trestání a vysídlování, rabování a vypalování domů, a to i ze strany vládních sil. Konstatování žalovaného stran zvěrstev páchaných organizací Islámský stát i v roce 2018 (vysídlování civilistů do aktivního konfliktu, používání civilistů jako lidské štíty, úmyslné zabíjení civilistů prchajících před bojem, získávání a zapojování dětských vojáků) je ve zřejmém nesouladu s deklarací o konečné porážce organizace Islámský stát. Flagrantního porušování humanitárního práva a válečných zločinů se na civilistech dopouštějí i vládní jednotky. Tyto informace vyplývají z dokumentů, které jsou součástí správního spisu. Krajský soud však vyhodnotil skutkový stav nesprávně.

[6] V průběhu roku 2018 ve skutečnosti stále docházelo k bombovým útokům, dokonce i ve městě Kirkuk, což stěžovatel doložil k žalobě a vyplývá to též z poznatků organizace Amnesty International. Příslušníci organizace Islámský stát formou teroristických útoků zabíjeli civilisty i po ztrátě území. Stěžovatel dále připomněl, že město Kirkúk, ve kterém žil před tím, než opustil Iráckou republiku, se nachází ve velice senzitivní oblasti historicky označované jako Kurdistán, v níž se střetávají vládní a kurdské ozbrojené síly. Upozornil také, že dnešní Irácká republika nesplňuje kritéria bezpečné země, proto by bylo vhodné počkat, až se situace více ustálí. Nejedná se přitom pouze o organizaci Islámský stát, ale střetávají se tu různé ozbrojené skupiny zastávající protichůdné zájmy. Návrat do země původu by pro stěžovatele představoval nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) a c) zákona o azylu.

[7] Stěžovatel rovněž poukázal na skutečnost, že po celou dobu svého pobytu na území České republiky se chová řádně a vůči orgánům veřejné moci naprosto transparentně. Úvahy krajského soudu stran problematiky pobytových oprávnění stěžovatel odmítá jako ve skutečnosti nerealizovatelné.

[8] Žalovaný navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl jako nepřijatelnou, případně ji zamítl pro nedůvodnost.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[9] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Zjistil, že kasační stížnost má požadované náležitosti a je projednatelná.

[10] Jedná se však o věc mezinárodní ochrany, a proto se podle § 104a zákona č. 105/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud takovou kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, v němž interpretoval neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“. O přijatelnou kasační stížnost se dle výše citovaného rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[11] S ohledem na obsah spisu a z něj vyplývající skutková zjištění Nejvyšší správní soud neshledal přesah vlastních zájmů stěžovatele ani zásadní pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Krajský soud se dostatečně vypořádal s žalobní argumentací (směřující primárně proti nesprávnému posouzení bezpečnostní situace v Irácké republice), a napadený rozsudek tak splňuje kritéria přezkoumatelnosti.

[12] Stěžovatel zejména namítal, že krajský soud z nashromážděných podkladů ve správním řízení dovodil nesprávná skutková zjištění týkající se bezpečnostní situace v Irácké republice. Z napadených rozhodnutí je ovšem zřejmé, že žalovaný ani krajský soud ve svých rozhodnutích určitá bezpečnostní rizika v Irácké republice nezpochybnili, dospěli však k závěru, že v případě stěžovatele neexistuje hrozba vážné újmy zakotvené v § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu, tak jak ji definuje judikatura Nejvyššího správního soudu. Podle ní nejsou podmínky tohoto ustanovení bez dalšího naplněny existencí ozbrojeného konfliktu na území země původu, ale cizinci musí v důsledku takového konfliktu hrozit vážné a individuální ohrožení života nebo tělesné integrity z důvodu svévolného (resp. nerozlišujícího) násilí. Pouze v situacích tzv. totálního konfliktu lze

předpokládat, že vážná újma hrozí v zásadě každému, kdo přichází z této země původu či postiženého regionu, neboť pouhá přítomnost na daném území jej vystavuje skutečnému nebezpečí ohrožení života a tělesné integrity. Pokud ale ozbrojený konflikt takový charakter nemá, cizinec musí prokázat dostatečnou míru individualizace, a to např. tím, že prokáže, (1) že již utrpěl vážnou újmu nebo byl vystaven přímým hrozbám způsobení vážné újmy ve smyslu čl. 4 odst. 4 kvalifikační směrnice; (2) že ozbrojený konflikt probíhá právě v tom regionu jeho země původu, ve kterém skutečně pobýval, a že nemůže nalézt účinnou ochranu v jiné části země; či (3) že jsou u něj dány jiné faktory (ať už osobní, rodinné či jiné), které zvyšují riziko, že terčem svévolného (nerozlišujícího) násilí bude právě on (srov. rozsudek ze dne 13. 3. 2009, č. j. 5 Azs 28/2008 – 68, č. 1840/2009 Sb. NSS).

[13] Nejvyšší správní soud ve svém nedávném rozsudku ze dne 16. 5. 2019, č. j. 1 Azs 389/2018 – 38, potvrdil, že v Irácké republice v současné době, po porážce organizace Islámský stát, neprobíhá mezinárodní nebo vnitřní ozbrojený konflikt ve smyslu uvedeného ustanovení zákona o azylu. Tento závěr odpovídá podkladům shromážděným ve správním spise, ze kterých sice vyplývá, že situace v zemi není zcela stabilizovaná a stále zde dochází k páchání násilí i na civilistech, nicméně z nich nelze dovodit, že by se jednalo o tzv. totální konflikt.

[14] Žalovaný se také podrobně zabýval individuální situací stěžovatele, která však rovněž prodloužení doplňkové ochrany neopodstatňovala. Na základě shromážděných podkladů vyhodnotil, že návrat stěžovatele do města Kirkúk je možný. Stěžovatel se případně může vrátit do města Erbíl, ve kterém naposledy pobýval před opuštěním vlasti bez zásadních problémů. Stěžovatel nespadá do žádné ze skupin zranitelných osob ani netvrdil žádné konkrétní nebezpečí, které by bylo v případě návratu namířeno přímo proti němu. Stěžovatel ostatně svou žalobu i kasační stížnost založil primárně na nepříznivé bezpečnostní situaci v Iráku v obecné rovině, aniž by hrozbu vážné újmy jakkoliv konkretizoval ke své osobě.

[15] Z rozhodnutí žalovaného je též zřejmé, že stěžovateli nehrozí v případě návratu do vlasti ani vážná újma ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu spočívající v mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání.

[16] Žalovaný i krajský soud správně uvedli, že pro posouzení možného prodloužení doplňkové ochrany není rozhodující řádné chování stěžovatele na území České republiky. Jakkoliv je pochopitelné, že by stěžovatel rád zůstal na území České republiky, kde se snaží integrovat a učí se český jazyk, je nutno připomenout, že institut mezinárodní ochrany neslouží jako prostředek k legalizaci pobytu na území České republiky (viz rozsudek NSS ze dne 24. 2. 2005, č. j. 7 Azs 187/2004 - 94).

[17] Vzhledem k výše uvedenému Nejvyšší správní soud odmítl kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. pro nepřijatelnost. Výrok o náhradě nákladů řízení se při odmítnutí kasační stížnosti opírá o § 60 odst. 3, větu první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, pokud byla kasační stížnost odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. června 2019

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu